

Osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelman päivittäminen

Lähidemokratia- ja osallisuuslautakunta 10.2.2026

Marja Veikkolainen, tehtäväaluepäälikkö

Hilda Hakkarainen, erityisasiantuntija

Osallisuusohjelman taustaa

- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen osallisuusohjelma on aluevaltuuston hyväksymä asiakirja, jossa käsitellään alueen asukkaiden ja asiakkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä niiden edistämistä.
- [VAKEn ensimmäinen osallisuusohjelma](#) laadittiin vuosille 2023-2025, joten nyt **ohjelma tulee päivittää**
- Osallisuusohjelma ei ole lakisääteinen dokumentti, mutta sillä on vahva asema Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella
 - **Hallintosääntö:** Lähidemokratia- ja osallisuuslautakunnan tehtävänä on seurata osallisuusohjelman sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman toteutumista ja vastata niiden päivittämisestä.
 - **Laki hyvinvointialueesta:** Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä

Yhdenvertaisuussuunnittelun taustaa

- Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa viranomaista
 - arvioimaan, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu sen toiminnassa
 - ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi ja varmistamaan että toimenpiteet ovat tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia
 - **laatimaan suunnitelman yhdenvertaisuuden edistämisestä omassa toiminnassaan**
- Tasa-arvolaki velvoittaa viranomaisia
 - edistämään sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti kaikessa toiminnassaan
 - luomaan hallinto- ja toimintatavat, jotka edistävät sukupuolten tasa-arvoa asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa
 - muuttamaan niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista
 - ottamaan sukupuolten tasa-arvon huomioon palvelujen saatavuudessa ja tarjonnassa
 - ehkäisemään sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti

Hyvinvointialueen tulee laatia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma myös henkilöstön osalta – työ sovitetaan yhteen.

Osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelma 2026 →

- Osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelma yhdistää teemat samaan asiakirjaan
 - Myös ensimmäisessä osallisuusohjelmassa oli sama idea (teema tasa-arvoinen ja yhdenvertainen osallisuus)
- Ensimmäisessä osallisuusohjelmassa oli myös henkilöstön ja sidosryhmien väliseen yhteistyöhön liittyviä tavoitteita, mutta jatkossa **ohjelma keskittyy asiakas- ja asukasnäkökulmaan**
 - Omat suunnitelmat henkilöstölle ja järjestöille

Alustavaa hahmotelmaa osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelman sisällöstä

Tiivis taustoitus

- Käsitteiden avaus
- Lainsäädäntö
- Hyvinvointialueen strategia

Nykytilan /toimintaympäristön kuvaus

- Alueen erityispiirteet
- Ohjelman taustalla vaikuttavat tietolähteet
- Linkittyminen muihin alueen ohjelmiin ja suunnitelmiin

Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit

- Edellisen ohjelman tavoitteiden hyödyntäminen
- Huomioidaan strategian kirjaukset

Tavoitteena tiivis ohjelma, joka kokoaa ja täsmentää strategisia osallisuuden ja yhdenvertaisuuden painotuksia ja vie strategiaa konkretian tasolle.

Osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelma **rajautuu asiakkaan/ asukkaan osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen.**

Henkilöstön yhdenvertaisuus ja osallisuus puolestaan sisältyy henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan.

Osallisuus ja yhdenvertaisuus hyvinvointialueen strategiassa

VAKEn arvot ja palvelulupaus

OIKEUDENMUKAISUUS

Kohtaamme asiakkaat arvostavasti
yhdenvertaisesti ja yksilölliset tarpeet
kokonaisvaltaisesti huomioiden

Meillä on selkeät toimintamallit, jotka
edistävät asiakkaiden ja työntekijöiden
yhdenvertaista kohtelua

Johtaminen on oikeudenmukaista,
tasapuolista ja ammattitaitoista

Toimintamme on yhdenvertaista,
tasa-arvoista, asiakaslähtöistä ja
läpinäkyvää

Palvelulupaus

- Palvelemme **asiakaslähtöisesti ja vaikuttavasti**.
- **Kohtaamme** jokaisen arvostavasti ja asiantuntevasti.
- Asiakas saa tarvitsemansa palvelun **oikea-aikaisesti** ja yhdenvertaisesti.
- Toimimme **ennaltaehkäisevästi** ja varmistamme hoidon ja palvelun **jatkuvuuden**.

Osallisuus ja yhdenvertaisuus hyvinvointialueen strategiassa

Painopiste: Palvelumme vastaavat kokonaisvaltaisesti asukkaiden tarpeisiin

Strategiakaudella 2026–2029 VAKE parantaa palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta sekä panostaa asiakkaan kohtaamiseen.

Palvelujen saatavuutta parannetaan myös laajentamalla digi- ja etäpalveluja sekä hyödyntämällä tekoälyä asiakas- ja potilastyön tukena - varmistaen samalla niiden saavutettavuus asiakkaille.

Palveluja kehitettäessä otetaan huomioon eri väestöryhmien, kuten ikäihmisten, vammaisten ja maahanmuuttajien tarpeet.

Palvelut järjestetään siten, että asiakas saa ne valintansa mukaan suomeksi tai ruotsiksi.

Päätöksenteon ja palvelujen kehittämisen tueksi otetaan käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin malli (LAVA), joka varmistaa lasten ja nuorten edun huomioimisen kaikessa toiminnassa.

Tavoite	Mittari	Lähtötaso (TP 2024)	Tavoitetaso 2029
1 Asiakas kohdataan arvostavasti	1.1 Asiakastyytyväisyys paranee	Asiakkaan halukkuus suositella palvelua NPS-suosittelemisindeksillä 24	NPS yli 60
	1.2 Sosiaali- ja terveydenhuoltoon tulevien muistutusten ja kanteluiden määrä vähenee	Muistutukset: 591 Kantelut: 63	Muistutusten ja kanteluiden määrä vähenee
2 Palveluihin pääsy nopeutuu	2.8 Digitaalisten palvelujen saatavuus ja peittävyys paranevat	Digitaalisten kontaktien nykyinen laajuus	Digitaalisten kontaktien määrä kasvaa lähtö-tasosta vähintään 15 %
3 Palvelut ovat vaikuttavia	3.7 Hyvinvointialueen kaksikielisyyttä edistetään kaksikielisyysohjelman toimintasuunnitelman avulla	Kaksikielisyysohjelma ja toimintasuunnitelma laadittu	75 % toimenpiteistä toteutuu

Osallisuus ja yhdenvertaisuus hyvinvointialueen strategiassa

Painopiste: Teemme vaikuttavaa yhteistyötä asukkaiden parhaaksi

VAKE on osa alueen kuntien, järjestöjen, yritysten ja asukkaiden muodostamaa yhteisöä. Jokaisen toimijan panos on arvokas vaikuttavien ja asiakkaalle tarkoituksenmukaisten palvelukokonaisuuksien rakentamisessa.

Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten roolia ja osallisuutta vahvistetaan jo valmisteluvaiheessa.

Aktiivista yhteistyötä asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi tehostetaan mm. alueellisen hyvinvointisuunnitelman toimia toteuttaen ja seuraten. Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia vahvistetaan.

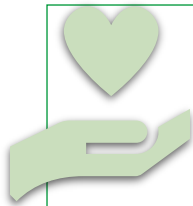
Strategiakaudella kehitetään yhteistyötä kaupunkien kanssa segregaaion ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

VAKE seuraa tarkkaan kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa määritettyjen ruotsinkielisten palvelujen toteutumista.

Yhteistyötä HUSin kanssa vahvistetaan erityisesti operatiivisen tason yhteistyörakenteissa ja huolehtimalla HUS-järjestämissopimuksen tavoitteiden toteutumisesta.

Muut osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelmaan linkittyvät ohjelmat ja suunnitelmat

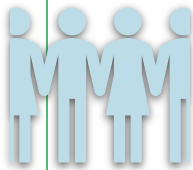
Alueellinen hyvinvointisuunnitelma

- Suunnitelmassa on määritetty ne tavoitteet ja toimenpiteet, joilla asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä (hyte) edistetään.

Järjestöyhteistyön toimintasuunnitelma

- Linjaa hyvinvointialueen järjestöyhteistyötä

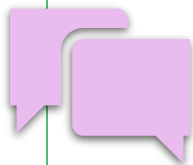
Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

- Hyvinvointialueen henkilöstön tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät toimet

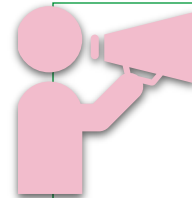

Omavalvontaohjelma

- Yhteisiä teemoja esimerkiksi palvelujen saatavuus, asiakkaiden yhdenvertaisuus

Kaksikielisyysohjelma

Viestinnän ja tiedottamisen periaatteet

Alustava työstön aikataulu

Päivä	Tapahtuma	Agenda
Kevät 2025	Osallisuus- ja viestintäkysely asukkaille	Nykytilan kartoitus
29.1.2026	Konsernipalvelujen työpaja	Hyvinvointialueen eri ohjelmien ja suunnitelmien yhteensovittaminen
Helmi-maaliskuu	Olemassa olevien materiaalien kerääminen (esim. asiakaspalautteiden nostot, kansalliset kyselyt) Työntekijöiden haastattelut?	Nykytilan kartoitus
9.3.2026	Toimialojen yhteyshenkilöiden työpaja	Toimialojen näkökulma valmisteluun
Huhti-toukokuu	Työkokoukset	Toimenpiteiden tarkennus

Työstössä hyödynnetään jo olemassa olevia materiaaleja ja tavoitteita (Esim. Osallisuusohjelma 2023-2025, strategia)

Alustava luottamus- ja vaikuttamistoimielinten osallistamis- ja päätöksenteon aikataulu

Päivä	Toimielin	Agenda
28.1.2026	Valtuustovalioikunta	Evästys
10.2.2026	Lähidemokratia- ja osallisuuslautakunta	Evästys
11.3.2026	Aluehallituksen iltakoulu	Evästys
5.5.2026	Vammaisneuvosto	Keskustelu/kommentointi
7.5.2026	Vanhusneuvosto	Keskustelu/kommentointi
x	Nuorisovaltuusto	Keskustelu/kommentointi
x	Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta	Keskustelu/kommentointi
26.5.2026	Lähidemokratia- ja osallisuuslautakunta	Keskustelu/kommentointi
10.8.2026	Hyvinvointialueen johtoryhmä	Käsittely
x.8.2026	Lähidemokratia- ja osallisuuslautakunta	Lähtettäminen hyväksyttäväksi
8.9.2026	Aluehallitus	Lähtettäminen aluevaltuustolle
14.9.2026	Aluevaltuusto	Hyväksyntä

